

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Coșrul (Buteni), Coșru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gh.rla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișorul, Hașegana, Insoțire de credit (Veștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniারেva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiăna, Olteana, Oraviciăna, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ily-mare), Răureana (Cap.-Mănăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul săsesc), Secășana, Seldgeana, Sentinela, Sylvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercățiana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Trărnăveana, Țimișana, Țibleșana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 20—, pe 1/2 an K 10—

Redactor responsabil:

VASILE VLAICU.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 15 fileri.

Valuta germană sub durata războiului.

În legătură cu cele scrise de noi în Nrii 32 și 33 ai «Revistei Economice» credem, că e necesar să analizăm și fazele de evoluțiune și situațiunea valutei germane, sub durata războiului. Facem aceasta pe deoparte pentru legăturile strânse între valuta germană și relațiile noastre economice și financiare, pe de altă parte pentru a justifica și întregi unele chestiuni atinse în articoliile noștri anteriori, privitori la acest obiect.

Desigur nici una dintre marile puteri europene nu a dovedit atâta tărie și pricepere pentru organizarea finanțelor și apărarea valutei sale, sub durata războiului, ca Germania, contra căreia se poartă azi — pe lângă lupta pe teren militar — și o aprigă luptă pe teren economic. Germania singură a fost în stare, ca exclusiv din propriile sale puteri și mijloace să-și acopere uriașele cheltueli ale războiului, să îngrijască de finanțele Bulgariei și Turciei și să avanseze chiar și monarhiei noastre anumite ajutoare financiare, special împrumuturi valutare și pentru diverse emisiuni de efecte private.

Toți cei ce au cercetat mijloacele, cari au făcut cu puțință, ca Germania să poată satisface tuturor trebuințelor financiare extraordi-

nare, reclamate de împrejurările grele ale războiului, au constatat, că aceste mijloace rezidă parte în *puterea și activitatea economică* a marelui imperiu, parte în *măsurile luate din vreme și cu energie* în scopul delăturării greutăților și inconvenientelor.

Blocată pe mare și înconjorată pe uscat aproape numai de inimi, Germania a fost, așa zicând, total izolată și avizată exclusiv la puterile proprii. Împrejurarea aceasta i-a cauzat incontestabile greutăți. În schimb însă i-a adus și un mare bine: jertfa fără margini, ajutorul fără seamăn al întregului popor german, care i-a pus la dispoziție toate mijloacele financiare, de care a avut nevoie pentru sine și aliații săi. Germania nu a trebuit să apeleze la împrumuturi din străinătate, ba nici chiar la banca ei de emisiune, un fapt de cea mai mare însemnătate pentru susținerea valutei germane.

Jertfa financiară a poporului german a fost resplătită cu cea mai intensivă activitate economică-comercială și cu cele mai salutare dispozițiuni pentru susținerea valutei, pentru susținerea valorii banilor. Astfel Germania a căutat și i-a succes — cu toate stăvilele ce i s'au pus de adversari — să susțină cele mai largi posibile *legături comerciale cu statele neutrale*, importând și exportând tot ce a fost cu puțință. În chipul acesta a ajuns ca bilanțul comercial și financiar față de statele neutrale, bilanț activ până

la declararea războiului european, să-l mențină — deși pasiv — la un echilibru suportabil. Prin aceasta valutele străine nu s'au urcat prea tare față de valuta germană. Aceasta din urmă nu a scăzut în măsura așteptată de inimizii ei, cari nu s'au dat îndărăpt dela nici un mijloc pentru a compromite valuta germană. Așa de pildă Anglia a aruncat pe piețele neutrale cantități enorme de hârtii de valoare germane. Dar fără rezultat. Germania a rezistat și a făcut față și acestui atac.

Dar dacă cu neutralii nu a putut ține relații comerciale, cum ar fi dorit, în schimb a căutat să dea un avânt din ce în ce mai mare la *relațiile comerciale cu statele aliate*, dela cari a importat alimente și materii prime și le-a exportat fabricate etc. și în cari și-a plasat considerabile capitaluri, asigurându-și un rol economic și pentru timpurile de mai târziu. În privința aceasta să ne aducem aminte de ex. la noi în țară de participarea capitalului german la exploatarea pentru gazul metan și arândarea a o mulțime de latifundii. Față cu aceste state a isbutit să susțină activ bilanțul său comercial și financiar, cece a avut de urmare creșterea valutei germane față de valutele aliaților. Natural, ca să poată ajunge un astfel de rezultat, poporul german a trebuit să-și încordeze în mod extraordinar puterile sale de muncă și să producă neasemnat mai mult, să producă ca să satisfacă trebuințele înmulțite ale imperiului și ale aliaților săi.

Paralel cu activitatea economică-comercială extraordinară, dezvoltată sub durata războiului, Germania și-a organizat în modul cel mai nimerit circulația mijloacelor de plată asupra străinătății. A înființat în Ianuarie 1916 *Centrala de devize* din Berlin, pusă sub egida băncii imperiale și sprijinită de toate băncile mari din țară. Aci a concentrat tot comerțul cu valute, scoțându-l din mâinile speculanților. Efectul s'a arătat fără întârziere, mai cu seamă că cursurile valutilor au fost stabilite cumpătat, pe baza ofertei și cererii faptice. Centrala de devize a introdus o stabilitate în cursuri, stabilitate, care s'a menținut favorabil. Așa de ex. pentru Holanda s'a stabilit în Ianuarie 1916 cursul de $236\frac{1}{4}$ (paritatea 168·74), curs care la finea aceluiaș an eră $230\frac{1}{4}$. Pentru Elveția cursul a fost și a rămas cca 104—106 (pari-

tatea 81.—). Din contră pentru monarhia noastră cursul de 67·20 s'a urcat la 69·65 (paritatea 85·06).

Un alt mijloc, prin care s'a căutat să se mențină valuta germană, a fost *augmentarea rezervei metalice de aur* a băncii de emisiune, rezervă care în Iulie 1914 eră de 1·5 miliarde, iar în Decembrie 1916 de 2·5 miliarde. Va să zică rezerva a fost urcată în cursul războiului cu un miliard. Or, aceasta are a se mulțumi tot numai spiritului de jertfă al poporului german, care a dat acest miliard aproape numai din privilegiul acțiunii «aur pentru fier». Prin urcarea rezervei metalice s'a putut susține mai bine raportul de acoperire al bancnotelor emise și cu aceasta și încrederea publică față de valuta țării.

Circulațiunea de bancnote încă nu a crescut prea tare, din simplul motiv, că întreținerea de clearing în Germania e foarte dezvoltată. Singură Anglia o întrece. Suma bancnotelor din circulațiune, care în Iulie 1914 eră de aproape 3 miliarde, în Decembrie 1916 a fost ajuns la 7·5 miliarde. Acoperirea metalică făcea la declararea războiului — în August 1914 — $26\cdot4\%$, iar la finea anului 1916 — 34% .

În sfârșit trebuie să amintim și aceea, că Germania pentru susținerea valutei sale nu s'a dat înapoi — când a fost nevoie — nici dela *exportul de aur în străinătate*. Numai înainte de aceasta cu câțva timp a dat Amsterdamului 70 milioane mărci în aur în scop de a împiedeca o creștere prea mare a valutei holandeze.

Aceste ar fi în scurt bazele și mijloacele, prin cari imperiul german și-a susținut valuta sa solidă și puternică. Dacă însă nu ar fi fost stăruința fără margini a poporului german de a-și urca — cu toate mijloacele posibile — producțiunea și dacă acest popor nu și-ar fi limitat trebuințele la strictul necesar de existență, desigur nu ar fi putut obține astfel de rezultate splendide întru susținerea intactă a finanțelor și valutei sale. — Iată de ce se poate zice — cu drept cuvânt — că întreg poporul german, nu numai cel dela fronturi, a dus și duce o luptă supraomenească pentru asigurarea libertății sale economice. Lupta lui va rămâne pildă pentru toate popoarele lumii: mari și mici.

Cu măsură și cumpăt.

Răsboiul a zdruncinat din temelie întreaga viață și întocmirile ei. El a pricinuit schimbări radicale în toate privințele. Nu numai, că acest teribil flagel a făcut goluri aproape în fiecare casă, și a îngreunat mai mult decât alte războaie atât viața luptătorilor, cât și a celor rămași la vetre, dar el a produs în traiul nostru, peste tot, atâtea schimbări, încât e imposibil a le prinde pe toate, a le grupă după categorii și a le arăta importanța, ce o au pentru timpul de față și, mai ales, pentru viitor.

Multe momente, prin cari omenirea trece astăzi fără a vrea să le observe, cu timpul vor crește în importanța lor pentru posteritate. Căci cine poate prevedea astăzi, că experiențele acestui războiu mondial nu vor servi, poate, de învățătură la organizarea războaielor din viitor? Dar dacă războaiele se vor delătură cu totul din activitatea posterității, sunt oare mai puțin prețioase observările și experiențele războiului actual?

Să ne gândim numai la greutatea, ce întâmpină *agricultura* prin mobilizarea celor mai de valoare puteri de muncă și prin împuținarea animalelor, ce au să stea în serviciul ei.

Să ne gândim la mulțimea enormă de *industriași și meseriași*, depărtați de ocupațiunile lor obicinuite, pentruca să servească cu atât mai bine interesele armatei, dar ca urmare având împuținarea peste măsură a tuturor articolelor de trebuință vieții.

Să avem, mai departe, în vedere suspendarea aproape în întregime, a *comerțului liber* și stabilirea unor norme forțate pentru circulațiunea tuturor mărfurilor.

Să nu scăpăm din vedere, în același timp, că nu ne mai putem aproviziona, ca de regulă, cu articolele necesare *din alte zone și din alte țări*, afară de acelea, cu cari suntem în alianță, cum și că chiar cu *țările neutrale* ne putem ajuta din zi în zi tot mai greu și tot mai puțin.

De altă parte *trebuințele armatei* devenind, chiar dela începutul războiului, destul de oneroase și ele urcându-se, zi de zi, an de an, au necesitat pas de pas schimbări în economia vieții, pe întreaga linie.

Valoarea *banului* s'a modificat într-o măsură de neînchipuit și în unele locuri s'a îngrămădit și se îngrămădește cu o iuțală de neînchipuit și în o măsură de necrezut! Societăți și privați se îmbogățesc. Nenumărați indivizi, îngropați în datorii, se scapă de ele și adună averi. Alții o duc însă cu atât mai greu și se înfundă în datorii.

Pentruca viața, zdruncinată în temelii, să nu se desorganizeze cu totul, s'au introdus *moratoriile*. Acestea produc firește, pagube la o seamă de oameni și la diferite societăți; dar, în același timp, ele pun la adăpost nenumărate existențe, cari altfel, ar ajunge poate la ruină completă.

Pentruca, mai departe viața să nu se abată prea mult din cursul ei, stabilit prin obicinuință, prin moravuri și legi, și pentruca să se încunjure abuzurile de tot felul, de altă parte pentruca armata să aibă toate cele de trebuință pentru milioanele de luptători, mai departe pentruca, și în aceste timpuri extraordinare, să nu ducă lipsă locuitorii orașelor, ai ținuturilor mai puțin productive și peste tot sărăcimea și în fine, pentruca scumpetea să nu îmbrâncească cu totul anumite clase ale populațiunii, — guvernele au stabilit *prețuri maxime* pentru toate articolele de alimentație și pentru cea mai mare parte a altor articole neîncunjurat necesare vieții.

Și tot pentru motivele aici indicate s'au instituit, chiar dela începutul războiului, o seamă de *organizații* cari să îngrijască de *adunarea și distribuirea*, după trebuință, a tuturor lucrurilor de lipsă pentru traiu. Cea dintâi și cea mai de seamă organizație pentru acest scop a fost și este *Societatea pe acții pentru produse de războiu*, cu câteva *Centrale* instituite, în legătură cu ea, chiar dela început, și al căror număr a crescut din an în an, așa, că azi abia se mai poate urmări cu exactitate numărul lor. Vom aminti aici câteva din ele. 1. Centrala de *cereale*, 2. de *tărâțe*, 3. de *unsoare*, 4. de *legume*, 5. de *poame*, 6. de *zahăr*, 7. de *cartofi*, 8. de *oțet*, 9. de *băuturi*, 10. de *lemn*, 11. de *cărbuni*, 12. de *petrol*, 13. de *pele*, 14. de *vestminte*, 15. de *metale*, etc. etc.

În legătură cu *Societatea pentru produse de războiu* și cu număratoarele *centrale* s'a legiferat, s'a dispus prin ordonanțe, și se execută *rechiziționarea* animalelor, a articolelor de alimentație, a combustibililor, a pelei, a fânului, a paielor, metalelor ș. a. multe.

Astfel s'a organizat și chestia *măcinatului* pentruca, și în chipul acesta, să se introducă un sistem de *crutare*, și bună *împărțire* cu scopul, ca cerealele să ajungă la toți și nimenea să nu ducă lipsă, necum să flămânzească sau chiar să peară de foame, pastose, de care dușmanii Puterilor centrale au intenționat și intenționează cu toată seriozitatea să facă uz, în felul acesta îmbrâncindu-le și silindu-le să capituleze.

La toate aceste se adaugă o *controlă* de rigoare, care mult-puțin, se resimte în fiecare casă și de fiecare individ.

Și care e scopul acestei controle?

Este, ca să se execute întocmai toate legile și ordonanțele aduse în cursul războiului, ordonanțele, mai ales, al căror număr s'a sporit în progresiune geometrică.

Se controlează cu stricteță observarea prețurilor fixate pentru toate articolele de alimentare pe seama oamenilor și animalelor. Și se controlează distribuirea acestor articole ș. a.

Și cu toată această controlă abuzurile nu lipsesc. *Scumpetea* a ajuns la cea mai înaltă treaptă. Și nu e numai scumpetea, de care se face uz la lumina

zilei în mod licit, ci este mai ales de condamnat scumpetea, care se exercită în ascuns și care apasă mult mai greu asupra celor urșiți să o supoarte.

Adevărat, că scumpetea, provocată, în mare măsură și de *împuținarea multor articole* trebuincioase vieții, de scumpirea *muncii* etc., este, până la un loc, deplin justificată; dar ea prea adeseori trece în abuz, atunci mai ales, când, depășind orice margini, desbracă victimile, întocmai cum odinioară desbrăcau tâlharii pe ceice le cădeau în mâni prin codrii neumbrați.

Și acum să vedem, cum stăm «*cu măsura și cumpătul*» zilelor de azi. Nu încapе îndoială, că toate organizațiile instituite și toate dispozițiile ce s'au luat în cursul războiului și despre cari am vorbit în șirele precedente, au avut și au de scop principal, ca prin o bună cumpănire și cruțare a întregii producțiuni indigene, armata să aibă toate cele de trebuință pentru purtarea cu succes a războiului, însă în același timp, și populațiunea de acasă să nu ducă lipse.

Dar, în vremuri așa furtunoase, cum sunt cele, ce le trăim timp de peste 3 ani, aceasta este una din problemele cele mai grele și importante.

Numai prin această procedură am putut străbate până acum lunga cale de peste 3 ani și numai prin ea vom putea salva, și în viitor, tot ce este posibil să salvăm.

Nu fără motiv s'a dispus doar, în amănunte, că anume câte cereale poate să consume plugarul, pe zi, pe lună, pe an, și nu înzadar se dă cu altă măsură pentru orășan, care, neavând să hrănească și animale și netrebuind să samene semântă, nici nu are trebuință de un cvant atât de mare de bucate, ca plugarul.

Nu fără motiv s'au luat dispoziții și cu privire la cvantul de hrană trebuincios pe seama animalelor, ca anume: ce și cât să se poată întrebuiți din fân, paie, grăunțe, cartofi, etc. pentru diferitele soiuri de animale, dela cele mai mari până la cele mai mici, aflătoare în serviciul agriculturii, pentru hrană, pentru prăsilă și pentru vânzare.

Strămtoarea, în care am ajuns, ne-a silit să procedăm astfel. În împrejurări normale ar fi trebuit să treacă încă multe zeci și chiar sute de ani până să se încerce luarea acestor feluri de măsuri radicale, neplăcute și nedorite, nici de producători, nici de consumatori.

Rezultatele procedurilor de mai sus sunt încă necunoscute. Trebuie însă să recunoaștem, că în acest rău rezidă și un principiu din cele mai importante de viață: principiul de *a trăi cu măsură și cumpăt*, care s'a propovăduit și până acum, fără a fi înțeles în mod real, decât de un număr foarte restrâns de muritori. Când însă el va fi pătruns în spiritul public și va fi urmat în mod consecvent și sistematic din partea tuturor, — altfel are să fie fața lumii. Atunci bună-

starea și îndestularea vor predomină pretutindeni, iar lipsele și nevoile se vor împuține.

Și încă o observare privitoare la alcoolism.

Imprejurările au adus cu sine, că *spiritul* se produce acum numai în cantitate de tot minimală și că, și atâta cât se produce, este rechiziționat și s'a scumpit din cale afară. Astfel, de timp îndelungat rachiul aproape nu se mai consumă de masa poporului nostru, care îl îndrăgise așa de mult și credeă, că fără el nu se poate trăi și munci. Dar nu se mai beă nici la orașe. *Berea* de asemenea e puțină și scumpă, iar la vin ajunge numai un număr limitat de consumatori.

În chipul acesta au început să se practice, fi-rește de nevoie, câteva principii de viață din cele mai salutare: *munca intensivă, cruțarea, cumpătul și trezvia*.

Ar fi bine, ca aceste principii sănătoase și mântuitoare să fie propovăduite cu toată tăria, acum și în viitor, de pe amvon și în presă, în școală, în adunări și pretutindeni, ca astfel ele să prindă rădăcină în inimi și să se prefacă în a doua natură. În modul acesta, din ruinele războiului ar putea să încolțească și multe semințe, cari să recompenseze, măcar în parte, dezastrele ce el a adus asupra țărilor și popoarelor.

Loterie filantropică.

Monitorul finanțelor (Pénzügyi közlöny) publică în numărul din 23 August a. c. artic. de lege XII/1917 sancționat la 30 Iulie, în sensul căruia ministrul de finanțe e autorizat să concesioneze o loterie filantropică de războiu pentru 48 milioane coroane obligațiuni de lozuri à nominal 40 cor. Din numărul încurs al împrumutului de lozuri se destinează 3.500.000 coroane pentru sprijinirea reuniunilor culturale, 1.500.000 cor. pentru spesele de edificare și asortare a unui spital în Budapesta, iar restul, parte pentru crucea roșie ungară, parte pentru fondul ofițerilor honvezi invalizi.

Ministrul de finanțe e autorizat să enunțe garanța necondiționată a statului pentru plățirea câștigurilor, dacă vor fi încurs la cassieria centrală a statului sumele necesare pentru fondul de sortare, mai înainte de emisiunea lozurilor.

Obligațiunile de lozuri emise în baza acestei legi precum și câștigurile acestora sunt scutite de orice competențe, timbre și dare.

În fine, dacă ministrul de finanțe în decurs de un an de zile nu face uz de legea aceasta, valoarea ei se anulează.

*

Cu datul de 1 Septembrie a. c. însă a și apărut prospectul de emisiune referitor la loteria aceasta, semnat de șase bănci din Budapesta și anume de:

Hazai Bank R. T., Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank, Magyar Általános Hitelbank, Magyar Bank

és Kereskedelmi R. T., „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet R. T., și Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Prospectul anunță 1.200,000 bucăți lozuri libere de dare și competențe, a nominal 40 cor., cari în ultimul an (al 80-lea) se vor răscumpără cu 80 cor. Cu-poane nu sunt anunțate.

Se stabilește, că fondul de sortare s'a plătit deja în număr la cassieria centrală a statului, deci în sensul legii referitoare statul garantează câștigurile.

Prețul de subscriere e 52 cor. de loz. La subscriere trebuie plătită o cautiune de minimum 15 cor. de loz, care poate fi depusă și în efecte.

Subscrierile se pot face dela 10 până la 15 Septembrie a. c.

Câștigurile și sumele de răscumpărare se vor plăti de cassieria centrală a statului.

Vor fi 120,000 serii de lozuri a 10 bucăți. Fiecare loz participă la toate tragerile din cei 80 ani, fără considerare la aceea, că a fost răscumpărat, sortat cu câștig sau nu. Planul loteriei s'a stabilit cu consimțământul statului, care a luat garanția câștigurilor și și-a condiționat controlul cel mai scrupulos.

Cursul lozurilor se va cota la bursă. În general dominează părerea, că emisiunea aceasta s'a făcut între împrejurările cele mai favorabile din toate punctele de vedere. Să schițăm pe scurt momentele principale din planul loteriei.

Prima tragere va avea loc la 5 Decembrie a. c., iar ultima la 5 Iunie 1997. Planul arată în total 212 trageri în cari se vor sorta cu câștiguri 5669 lozuri. Totalul câștigurilor arată 40.836,000 cor. între cari 11 câștiguri de câte un milion. Răscumpărarea lozurilor la 5 Iunie 1997 va costa 95.546,480 cor.

Cetitorul curios, observând, că totalul câștigurilor plus totalul sumelor de răscumpărare face 136.382,480 cor., în timp ce prețul total al celor 1.200,000 buc. lozuri a 52 cor. face numai 62.400,000 cor., își va pune două întrebări:

1. *Cum se poate plăti suma de 136 milioane din 62 milioane, și*

2. *Ce mai rămâne pentru scopurile de binefacere?*

Răspunsul scurt și clar îl dă matematica financiară: *timpul face bani.*

De fapt interesele anuale ale capitalului de 62.400,000 cor. calculate cu 4% nu se consumă în nici un an de câștigurile lozurilor sortate, ci totdeauna mai rămâne pentru calcul o augmentare de interese.

Tractând capitalul de 62.400,000 cor. cu o fructificare de 4%, la finea anului 1997 el reprezintă 1 miliard și 438.28 milioane coroane; acelaș, tractat cu 2%, reprezintă 302.22 milioane.

Așadară cu ajutorul timpului, din cele 62 milioane coroane de astăzi, în decurs de 80 ani s'ar putea plăti ușor 136 milioane și ar mai rămâne destul și pentru scopurile filantropice, dacă conducerea va urma o bună politică financiară.

W.

Situațiunea financiară.

Cursul devizelor. Când în Februarie 1916, Centrala de devize austriacă și cea germană și-au început activitatea — serie M. P. — cursul mărcilor era 146.60, al francilor elvețieni 150.—, iar al florinilor holandezi 308.—. Azi mărcile sunt 155.90, francii elvețieni 230.— și florinii holandezi 474.—. Va să zică cu toate măsurile luate, valutele streine au crescut în detrimentul valutei noastre.

Față cu această situațiune M. P. cere, ca banca de emisiune, care dela declararea războiului european și-a sistat politica de devize, să o reieie iarăș. În interesul valutei, banca noastră de emisiune trebuie să se hotărască chiar și la export de aur, așa după cum face banca imperială germană și banca de Franța. Cea dintâi, nu de mult, a dat Amsterdamului 70 milioane mărci aur, în scop să îmbunătățească cursul mărcilor în Holanda. Cea de a doua a dat Londonului 2 miliarde franci aur, ca să salveze reducerea cursului francilor.

CRONICĂ.

Augmentarea fundațiunii ziariștilor români. În intervalul dela 1 Ianuarie — 31 August a. c., au intrat, prin Epitropia administrativă, pentru augmentarea fundațiunii ziariștilor noștri următoarele sume:

1. dobânzi și dividende	Cor.	3,577.99
2. contribuiri dela băncile române	„	3,165.—
3. legatul fericitului D. M. Ardean	„	500.—
4. dela societatea pentru fond de teatru	„	300.—
5. dela „Revista Economică“, adaose de inserțiuni	„	120.—
6. dela Un anonim	„	59.—
7. cedarea unei remunerații	„	15.—
8. dela Iustin Suci	„	10.—

Total . Cor. 7,746.99

Din contră s'a cheltuit:

1. Onorar contabilului, spese administrative, etc.	„	160.—
		Augmentarea curată Cor. 7,586.99

Adăogând această sumă la averea fundațiunii, care la finea anului 1916 a fost Cor. 133,223.83, rezultă că *starea averii fundațiionale cu 31 August a. c. a fost Cor. 140,810.82.*

Contribuiri mai mici s'au mai făcut și prin redacția „Drapelului“, cari însă se vor conta numai la finea anului curent.

Folosim ocaziunea pentru a îndemna pe oamenii noștri cu dare de mână să vină în ajutorul fundațiunii ziariștilor, să nu o uite nici în aceste zile grele, dar pentru unii destul de îmbelșugate. Sporul în anul acesta este foarte moderat și dacă nu vor urma contribuiri mai considerabile, va rămâne în urma tuturor anilor de până acum.

*

Secretarul general al Băncii Austro-Ungare despre relațiile financiare internaționale. În 30 August a. c. în ședința consiliului de administrație al Băncii Austro-Ungare, secretarul general Schmid s'a ocupat mai detaliat cu relațiile financiare internaționale, cari, cum spune dânsul, atât în țările beligerante, cât și în cele neutrale au provocat apariții, până acum necunoscute. Statele beligerante sufer din cauza reducerii valutei lor față de valutele străine. Din contră țările neutrale sufer foarte mult din cauza aurului, ce le-a inundat. În Elveția sunt plângeri, că cursul urecat al valutei are o influență păgubitoare asupra țării. Exportul suferă din cauză, că comercianții străini trebuie să plătească atât de scump francii elvețieni. Tot asemenea suferă foarte mult circulația de străini, cari se rețin a călători și petrece în Elveția tot din aceeaș cauză. În situațiune analogă se găsește și celelalte state neutrale. Toate se feresc și se apără contra invasiunii de aur.

Quartir și cost în Brașov pentru 2—3 elevi, cari cercetează școlile gimnaziale, reale sau comerciale, oferă *R. Oancea, Brașov, Strada Căpitanului 20.*

Nr. 1193/1917.

Concurs.

«Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român», publică concurs pentru următoarele burse:

1. Pentru o bursă de *K 700* anual din «*Fundațiunea Teodor Sandul*», care se dă tinerilor români, cari urmează la vre-o școală superioară de industrie (cum sunt: școlile de industrie din Budapesta și Cașovia).

Dacă nu se vor găsi concurenți, cari urmează la asemenea școle, bursa se va da tinerilor, cari urmează la vre-o școală superioară de agricultură (cum sunt: școlile din Magyaróvár, Cașovia, Debrețin și Cluj).

Concurenții, cari doresc să obțină această bursă, au să-și înainteze până la 25 Septembrie n. 1917, comitetului central al «Asociațiunii» (Sibiiu—Nagyszeben, str. Șaguna Nr. 6), cererile însoțite de următoarele acte:

1. certificat de botez,
2. certificat de avere a lor și a părinților,
3. certificat de moralitate,
4. certificat de sănătate,
5. certificat despre praxa și studiile făcute,
6. eventual, un act prin care să-și dovedească înrudirea cu fundatorul.

Dintre concurenți, cei înrudiți cu fundatorul vor fi preferiți, dacă vor fi egali cu ceilalți în ce privește purtarea morală și cvalificația școlară.

Bursierii acestei fundațiuni vor avea să se oblighe în scris, că după terminarea studiilor se vor stabili în Ungaria pe teritoriul locuit de Români, iar dacă nu vor putea împlini această condiție, vor avea să în-

poieze «Asociațiunii», în curs de 15 ani după terminarea studiilor, suma ce au primit-o ca bursă din fundațiunea Teodor Sandul. Această obligațiune va fi semnată și de părinții sau tutorii bursierilor.

Bursa votată se va asemna spre plată din partea «Asociațiunii» numai atunci, când bursierii vor dovedi, printr'un certificat, că sunt primiți la vre-una din școlile de meserii sau agricultură indicate mai sus.

2. Pentru o bursă de *K 300* din «*Fundațiunea Ioan Petran*», destinată pentru studenți universitari de naționalitate română, cari urmează la una din facultățile Universității din Cluj.

Cei împărtașiți de această bursă vor fi obligați a lua parte la «Masa studenților academici din Cluj», susținută de institutul «Economul».

3. O bursă de *K 120* anual din «*Fundațiunea Nicolae Marinoviciu sen.*», destinată pentru studenți din școlile secundare.

4. O bursă de *K 80* anual din «*Fundațiunea Dr. Ioan Moga, medic, și soția sa Ana n. Bologa*», destinată pentru fete române din Transilvania, fără deosebire de confesiune, cari cercetează o școală de fete de caracter național, resp. confesional românesc, în primul rând, școala civilă de fete a «Asociațiunii».

Cererile pentru bursele de sub punctele 2, 3 și 4 se vor înainta, de asemenea, comitetului central al «Asociațiunii» (Sibiiu—Nagyszeben, str. Șaguna Nr. 6), până la 25 Septembrie n. a. c., însoțite de următoarele acte:

- a) certificat de botez,
- b) certificat de sănătate,
- c) certificat școlar pe anul 1916/17,
- d) certificat, că e înscris ca elev sau elevă și urmează studiile, ca elev ordinar, în anul școl. 1917/18.
- e) certificat de avere a lor și a părinților.

Petenții din familia Marinoviciu își vor dovedi înrudirea cu fundatorul; iar fetele, cari reflectează la bursa din fundațiunea Dr. Moga, în caz de înrudire cu familiile fundatorilor Moga și Bologa, vor avea să dovedească această înrudire.

Toate bursele se vor da acelor concurenți, cari nu mai beneficiază și de altă bursă.

Se cere deci din partea concurenților și o declarație în acest înțeles.

Cererile întrate după terminul indicat nu vor fi luate în considerare.

Sibiiu, din ședința comitetului central al «Asociațiunii», ținută la 18 Iulie 1917.

Andrieu Bârseanu
prezident.

Romul Simu
secretar supl.

Sumarul:

Valuta germană sub durata războiului. — Cu măsură și cumpat. — Loterie filantropică. — Situațiunea financiară: Cursul devizelor. — Cronică: Augmentarea fundațiunii ziariștilor. Secretarul general al Băncii Austro-Ungare despre relațiile financiare internaționale. Quartir și cost în Brașov. — Concurs.

„MUSCELUL”,

banca populară ca însoțire în Tohanul-vechiu. — népbank mint szövetség Ó-Tohánban.

CONVOACARE

la

a III-a adunare generală ordinară,

a băncii «Muscelul» ca însoțire în Tohanul-vechiu, ce se va ține în 9 Septembrie 1917, la orele 3 p. m., în localul băncii și la care sunt invitați cu onoare a se prezenta toți membrii însoțirii, în sensul §-lui 20 din statute.

Obiectele de pertractat:

1. Deschiderea adunării generale prin președinte, numirea unui notar, a 2 membri scrutinători și verificatori ai procesului verbal, constatarea asociaților prezenți și a voturilor
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere, aprobarea bilanțului pe 1916, întrebuițarea profitului curat și descărcarea direcțiunii de gestiunea sa.
3. Alegerea unui notar-contabil.
4. Eventuale propuneri.

Direcțiunea.

MEGHIVÓ.

Az Ó-Toháni «Muscelul» népbank mint szövetkezet által Ó Tohánban a bank helyiségébe 1917 évi szeptember hó 9-én d. u. 3 orakor tartandó

III-ik rendes közgyűlésre,

melyre tisztelettel meghívattak az összes szövetségi tagok, az alapszabályzat 20 §. értelmében.

Tárgyalandó ügyek:

1. A közgyűlés megnyitása az elnök által, egy jegyző és két jegyzőkönyv hitelesítő és szavazot szedő kinevezése, a jelenlevő részvényesek és a szavazatok megállapítása.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése, 1916 évre a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvény megadása.
3. Egy jegyző-könyvelő megválasztása.
4. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság.

Activa — Vagyon.   Contul Bilanț la 31 Dec. 1916. — Mérleg-számla 1916. dec. 31-én.   Pasiva — Teher.

	K	f		K	f
Cassa în numerar — Pénztári készlet	14,612	64	Capital fundamental — Üzlet részek	2,660	—
Capital elocat — Kölcsönök	26,174	—	Depuneri spre fructificare — Betétek	62,196	36
Depuneri proprii — Saját betétek	20,175	88	Fond de rezervă — Tartalék alap	569	45
Mobiliar — Felszerelések	565	56	Dividendă nerid. — Fel nem vett osztalék	—	122
Efecte proprii — Érték papirok	200	—			
Interese restante — Hátralékos kamatok	2,040	—			
Pretensiuni de bancă și cvote — Bank és részlet követelések	327	—			
Diversi creditorii — Egyéb hitelezők	1,296	53			
Pierdere în urma rásboiului — Háboru folytán beállott veszteség	156	20			
		65,547			65,547
		81			81

Debit — Tartozik.   Contul Profit și Pierdere. — Nyereség- és Veszteség-számla.   Credit — Követel.

	K	f		K	f
Interese după dep.—Betétek utáni kamatok	2,024	74	Int. și proviziuni — Kamatok és jutalékok	2,825	75
Spese de administrare — Költségek	203	65	Pierdere în urma rásboiului — Háboru folytán beállott veszteség	—	156
Remunerațiuni — Fizetések	250	—			
Dări — Adók	462	54			
Chirii — Házbér	40	—			
Spese de poștă — Posta költségek	1	02			
		2,981			2,981
		95			95

Tohánul-vechiu, — Ó-Tohán, 31 Decembrie 1916.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

George Grozea m. p., preș.—elnök.   Iosif Nistor Popa m. p.   Ioan Strîmtu m. p., cassar.— pénzt.
Ioan S. Căboș m. p.   Spiridon Bolinca m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare. — Alulirott felügyelő bizottság a jelen számlákat megvizsgálván, azokat a fő- és segéd könyvekkel megegyezőnek találták.

Moise Brumboiu m. p., președinte.—elnök.   N. Ungur m. p.   Spiridon Bălăscău m. p.
Avisalom Mucea m. p.   George Nistor Popa m. p.

Casele Privilegiate de împrumut pe amanet în România

☐☐☐☐ **MUNTELE DE PIETATE.** ☐☐☐☐

Nr. 35.

CONVOCARE.

În baza art. 35 și 36 ale Statutelor și a autorizațiunii obținută din partea Administrațiunii Militare (Controlul Băncilor) d-nii acționari ai Societății anonime «Casele Priv. de împrumut pe amanet în România» sunt convocați în

Adunarea generală extraordinară,

care se va ține în birourile direcțiunii din București, str. Sf. Ionică Nr. 9, în 14/27 Sept. 1917 la orele 5 p. m. cu următoarea

Ordine de zi:

1. *Raport asupra mersului afacerilor Institutului până la izbucnirea războiului și prezentarea bilanțului provizor dela 30 Iunie 1916.*
2. *Reconstituirea Consiliului de Administrațiune și a Colegiului Censorilor.*
3. *Raport despre reîntegrarea Directorului general.*
4. *Dispozițiuni pentru asigurarea averii și apărarea intereselor Institutului până la revenirea de stări normale.*

Pentru a putea lua parte la aceasta Adunare generală extraordinară d-nii acționari în sensul art. 35 al statutelor trebuie să depună acțiunile lor cel mult până la 9/22 Septembrie 1917 și anume:

În București la Centrala Societății (st. Sf. Ionică Nr. 9) sau la Banca de Credit Român st. Stavropoleos, iar în afară de București la unul din următoarele institut:

Banca «Albina» din Sibiu, «Cassa de păstrare» din Săliște, «Oraviceana» din Oravița, «Ardeleana» din Orăștie, «Bucoviner Landesbank», actualmente în Viena și Cernăuți.

București, 13/26 August 1917.

**Casele Privilegiate de împrumut pe amanet
în România — București.**